

Ковальчук Василь Васильович,

студент спеціальності 8.03050801 «Фінанси і кредит»

економічного факультету Подільського державного аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: д.е.н., в.о. професора Лаврук В.В.

МОДЕЛІ ОЦІНЮВАННЯ БАНКРУТСТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Незважаючи на достатньо глибоке вивчення загальної проблематики фінансового оздоровлення, поки що недостатньо відпрацьованими залишаються методологічні та практичні аспекти забезпечення фінансової стабілізації з врахуванням специфіки діяльності сільськогосподарських підприємств. Це зумовлює доцільність поглибленого вивчення теоретичних, законодавчих та практичних засад фінансового оздоровлення сільськогосподарських підприємств та актуальність цільової спрямованості даної публікації.

Метою статті є визначити найбільш прийнятні комплексні показники та моделі оцінювання банкрутства сільськогосподарських підприємств, розробити заходів щодо фінансового оздоровлення з врахуванням особливостей господарювання. У результаті вивчення і узагальнення праць науковців та авторського дослідження галузевих особливостей з'ясовано, що на фінансовий стан і результати діяльності сільськогосподарських підприємств впливають чинники, серед яких найважливіші такі чотири групи: перша - пов'язані зі специфікою галузі як виду економічної діяльності, зокрема з невиконанням спеціальних заходів з охорони земель через нестачу ресурсів або безгосподарність, порушенням умов і технології догляду за рослинами і тваринами, залежністю від природно-кліматичних умов, сезонністю виробництва, залежністю інтенсивності та ефективності діяльності від географічного розташування, станом екології, низьким рівнем доступу товаровиробників до кредитних ресурсів; друга - викликані особливостями місця галузі в економіці країни, зокрема обмеженістю ресурсного потенціалу, залежністю від стану підприємств першої та третьої сфер АПК, рівня дохідності населення, його соціальної захищеності та споживчого попиту, дефіцитністю енергоносіїв, а також диспаритетом цін; третя - зумовлені соціальними процесами на селі та демографією, зокрема традиціями щодо способу життя, відносинами між працівниками підприємств, залежністю припливу трудових ресурсів від умов та якості життя на селі; четверта - викликані сучасними особливостями аграрної економіки України, зокрема особливостями формування власності на майно, недостатнім рівнем наукового забезпечення. Подолання наслідків фінансової дестабілізації потребує здійснення фінансової санації сільськогосподарських підприємств шляхом реалізації комплексу заходів фінансово-економічного, виробничо-технічного, організаційно-правового та соціального характеру, спрямованих на відновлення платоспроможності, зміцнення фінансового стану й підвищення ефективності.

До специфічних заходів фінансового оздоровлення у сільському господарстві відносяться також агротехнічні, зооінженерні, екологічні. Специфічними для фінансового оздоровлення сільськогосподарських підприємств є такі цілі: врахування пріоритетів продовольчої безпеки населення регіону і насичення місцевих ринків сільськогосподарською продукцією; забезпечення захисту ґрунтів та недопущення порушень в екологічному балансі регіону; врегулювання інтересів працівників сільськогосподарських підприємств та власників майнових паїв у процесах реструктуризації власності та виробництва. Управління фінансовим оздоровленням здійснюється, з одного боку, як специфічна діяльність менеджера (менеджерів) - фізичних осіб щодо безпосереднього управління підприємством, а з іншого - як економічна система методів, принципів, моделей і заходів впливу на діяльність підприємства. За фінансового оздоровлення з ініціативи менеджерів та власників підприємства управління здійснює керівник підприємства або антикризовий менеджер, а при провадженні справи про банкрутство - арбітражний керуючий.

Управління фінансовим оздоровленням передбачає запровадження системи антикризових процедур або контролінгу. Обґрунтування доцільності фінансового оздоровлення підприємства, визначення його напрямів і методів потребує розгалуженого аналізу наявності чи загрози нестійкого фінансового стану та банкрутства, оцінки глибини фінансової дестабілізації, виявлення негативних ознак фінансового стану, визначення здатності підприємства до усунення наслідків фінансової дестабілізації та відновлення стійкого фінансового стану, оцінки ефективності запропонованих заходів фінансового оздоровлення. З метою з'ясування масштабів проведення необхідності фінансової санації на регіональному рівні проаналізовано сучасні фінансово-економічні умови діяльності сільськогосподарських підприємств Кіровоградської області, оцінено їхній фінансовий стан і вивчено вплив чинників на фінансову стабільність підприємств. Встановлено, що умови діяльності сільськогосподарських підприємств нині формуються під впливом макроекономічних, галузевих, регіональних і внутрішніх чинників.

З них на фінансовий стан сільськогосподарських підприємств позитивно впливали: поживлення загальної економічної ситуації в країні, вигідне географічне положення Кіровоградської області, наявність родючих ґрунтів, сприятливі природно-кліматичні умови, державна кредитна підтримка товаровиробників, створення державного фонду підтримки операцій страхування, впровадження державних програм розвитку ринкової та соціальної інфраструктури села, пільгові умови оподаткування, державна підтримка цінової кон'юнктури і збуту основних видів продукції. Водночас негативно впливали чинники, зумовлені діяльністю постачальників та споживачів продукції сільськогосподарських підприємств, низькою купівельною спроможністю населення, нестачею інвестиційних і кредитних ресурсів, низькими обсягами операцій із страхування сільськогосподарських ризиків, несприятливими умовами життя сільського населення, незадовільним розвитком соціальної інфраструктури і низькими обсягами інновацій в галузь вплив негативних чинників посилювався в період фінансової кризи. Необхідність фінансового оздоровлення в сільському господарстві викликана нестійкістю фінансового стану та незадовільними результатами діяльності значної частки підприємств галузі.

В сучасних умовах фінансова дестабілізація є наслідком впливу чотирьох груп специфічних для сільського господарства зовнішніх і внутрішніх чинників, пов'язаних із специфікою галузі як виду економічної діяльності, особливостями її місця в економіці держави, соціальними процесами на селі та демографією і сучасними особливостями аграрної економіки. Здійснення фінансового оздоровлення та державна підтримка цих процесів має спрямовуватися на

подолання визначених чинників фінансової дестабілізації.

При діагностиці фінансового стану сільськогосподарських підприємств доцільно використовувати формулу Таффлера, R-число, модель Андрушака, а також формулу Лиса, моделі Спрінгера та Грачова, підкріплюючи їх результати окремими елементами розширеного фінансового аналізу. При розробці механізму фінансового оздоровлення слід розробляти заходи, спрямовані не лише на загальне фінансове оздоровлення суб'єктів господарювання, а й конкретизувати їх залежно від негативних ознак фінансового стану, притаманних підприємству.

Список використаних джерел

1. Копилюк О.І. Фінансова санація та банкрутство підприємств / О.І. Копилюк, А.М. Штангрет // Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 168 с.
2. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств / О.О. Терещенко // Навч. посібник. -- К. КНЕУ, 2000. - 412 с.
3. Вечірко І.М. Особливості проведення процедури санації в Україні / І.М. Вечірко // Актуальні проблеми економіки.- 2003.-№11(29).-с.177-182.

Колісник Аліна Вікторівна,

студентка спеціальності 8.03060101 “Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)” економічного факультету Подільського державного аграрно-технічного університету, м. Кам’янець-Подільський
Науковий керівник: к.е.н., доцент Славіна Н.А.

СИСТЕМНЕ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

У сучасних умовах успіх підприємств багато в чому залежить від виваженої політики їх керівництва. Ринкова економіка ставить підприємства в досить жорсткі умови конкурентної боротьби, в якій переможуть ті, у кого продукція за якісними характеристиками переважатиме продукцію конкурентів. У цих умовах управління якістю стає одним із визначальних аспектів загального управління підприємством. Для задоволення споживчого попиту, налагодження планомірного випуску продукції в обумовлені строки, зниження її собівартості, визначення прийнятної для покупців ціни, яка б відшкодовувала витрати виробників, сприяючи одержанню максимальних прибутків, необхідно досягти належного рівня якості продукції, підтримувати та постійно працювати над його підвищенням.

Для того, щоб задовольнити вимоги споживачів, які постійно підвищуються, система управління якістю на підприємстві повинна створюватися і функціонувати на основі наукових принципів. Основою положим з них є функціонування системи управління якістю як органічної складової частини всієї системи управління підприємством. Окрім вказаного при розгляді системного підходу до управління якістю можна керуватися низкою загальносистемних принципів, до яких належать наступні, які зображені на рисунку 1.

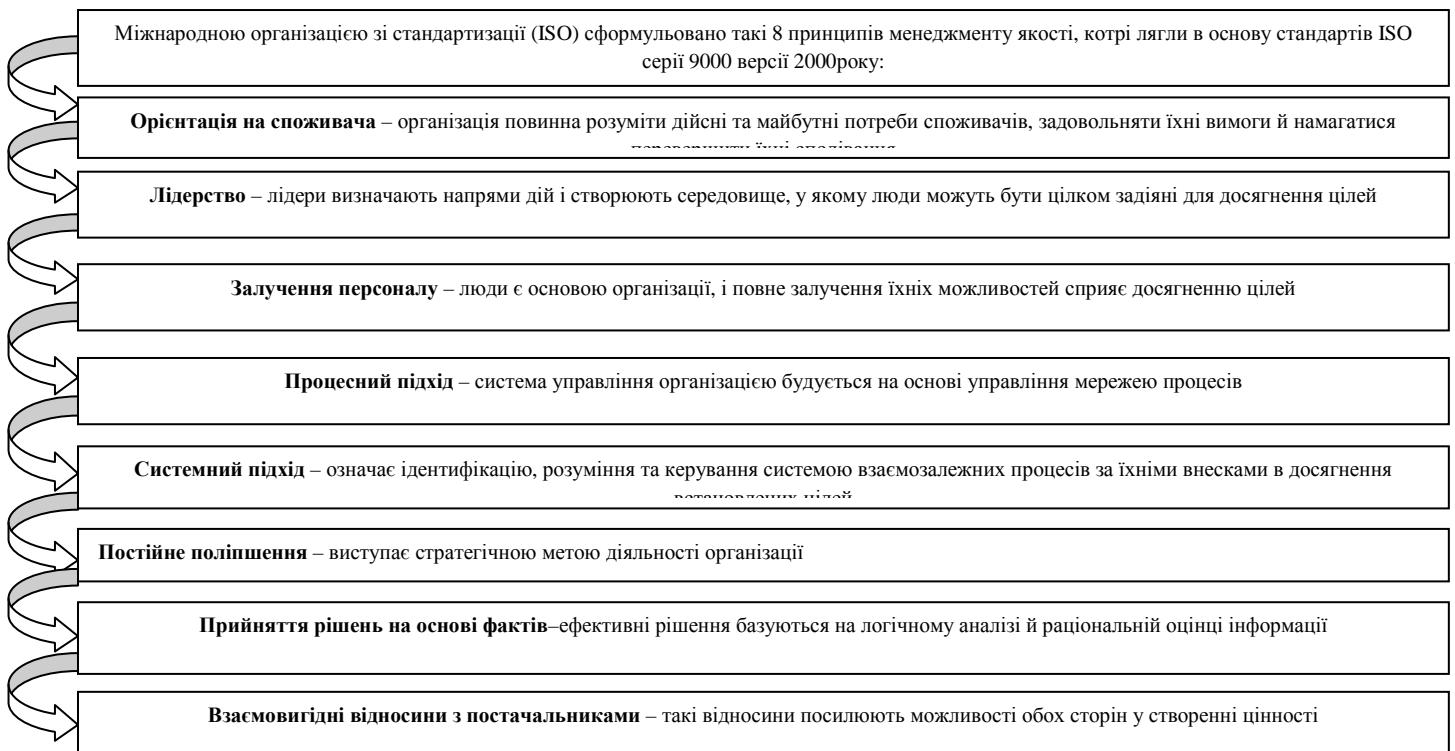

Рис 1. Сучасні принципи менеджменту якості

Джерело: [3, с.148]